

Univerzita Hradec Králové

zpravodaj UHK / babí léto 2014

ÚVODNÍK

ZE ŽIVOTA UNIVERZITY

- / Univerzita zažila další prezidentskou debatu
- / Pedagogická fakulta slaví 50 let od svého vzniku
- / Tradiční koncert v rámci Pedagogického týdne
- / S účastníky přednáškového cyklu Univerzity třetího věku
- / Guru světové pedagogiky přednášel na PdF UHK
- / O kariérním poradenství na UHK

POPULARIZUJEME

- / Fyzika musí bavit děti i učitele
- / Matematika pomáhá každému z nás
- / Olympionička Eva Vrabcová-Nývltová na akademické půdě

TVŮRČÍ A VĚDECKÁ ČINNOST

- / Univerzita Hradec Králové se pustila do křížku s Alzheimerem
- / Molekuly z Hradce budou zachraňovat životy ve světě
- / Textilní konfrontace II
- / Nový profesor UHK Jaroslav Lipowski
- / Noví docenti UHK Pavel Pražák a Filip Malý

NA MEZINÁRODNÍ SCÉNĚ

- / „Jsem okouzlen tím, že studuji ve svobodné zemi,“ říká student z Nikaraguy
- / Mladí politologové odhalili, že na Ghaňany se musí přes Petra Čecha
- / Kanada očima našich přírodovědců

Univerzita zažila další prezidentskou debatu

Ondřej Tikovský, kancléř UHK

O Univerzitě Hradec Králové jsme si zvykli uvažovat jako o škole mladé, jež v porovnání s největšími tuzemskými a samozřejmě mnoha zahraničními vysokými školami nemá hlubokou tradici, za níž by se bylo možné ohlížet. Zdá se však, že čas pomalu tuto charakteristiku obrušuje a mění. Stačí uvědomit si, kolik společensky významných okamžiků již naše škola prožila. Mnozí z nás si pamatují na návštěvy osobností veřejného života 90. let 20. století, které se tehdy jevily

jako vzácné a výjimečné. Jakkoliv si samozřejmě stále vážíme každého, kdo k nám zavítá na besedu se studenty či s přednáškou, přece jen již platí, že jsme přivykli sdílet jednu posluchárnu s kapitány průmyslu a finančního světa, s velvyslanci z Evropy i dalekých zemí a koneckonců i debatovat s hlavami států. Zkrátka jsme univerzitou, jaká má být!

Uplynulo pouhých šestnáct měsíců od předchozí návštěvy prezidenta >

republiky Václava Klause a již jsme se v dubnu 2014 chystali k dalšímu prezidentskému dni. K návštěvě Univerzity Hradec Králové totiž hejtmán kraje Bc. Lubomír Franc pozval současného prvního muže republiky Ing. Miloše Zemana. Při pohledu na plakát anonucující jeho setkání se studenty se jistě mnohým, a nejen pamětníkům předchozích tří prezidentských návštěv

a rozprav, vkrádala na mysl otázka, jaký bude tento nový prezident v porovnání se svým předchůdcem. Otázka se zdála být ještě neodbytnější v souvislosti s vskutku dialekticky jiskřící komunikací a s rozdílnými postoji, ba přemi, jež v oněch měsících provázely kontakty mezi Milošem Zemanem a většinou zástupců akademických obcí.

Velmi trefně vyjádřil toto očekávání student Pedagogické fakulty UHK Jan Makovský, který ve druhém čísle dílem recesistického občasníku H.O.S.P.O.D.A., vydávaném posluchači oborů garantovaných Historickým ústavem Filozofické fakulty UHK, přemítal: „*Svého prezidenta si idealizujeme jako dobrotivého krále, chtěli bychom, aby byl dokonalý a ztělesňoval jenom samé dobré stránky povahy českého národa. A zkusme se zamyslet,*

který z našich prezidentů byl ten dokonalý? Prezident osvoboditel, první dělnický prezident, nebo prezident disident? Téma k diskusi je hned na světě“.

Očekávání bylo na každý pád značné. Aula byla během pouhých tří minut zaplněna do posledního místa a ostatním nezbývalo než se spokojit alespoň s těsnou rezervou pro stojící, popřípadě zaujmout podřep před řečnicí a chránit si skromný prostor mezi početnými kolegy, novináři a všemi ostatními, kteří chtěli být u toho, až Miloš Zeman na akademické půdě promluví. Ještě celý zástup těch, na které se nedostalo místa, zůstal před aulou a zcela zaplnil prostor mezi vstupem do Objektu společné výuky a vchodem do největšího sálu. A tak vítal prezidenta republiky, jehož kolona dorazila do kampusu v pravé poledne, špalír studentů, jímž Miloš Zeman prošel

do společenské místnosti, kde se seznámil a pozdravil s rektorem univerzity, děkany fakult a dalšími členy vedení. V duchu tradic se prezident zapsal do univerzitní kroniky a zjevně veden chutí pustit se co nejdříve do debaty se studenty a využít pro ni každou minutu svého přesně stanoveného itineráře, vstupoval již za několik okamžiků do zcela přeplněného sálu. >

Se státnickým gestem kynul rukou přítomným, kteří jej k jeho místu doprovodili potleskem. Viditelně dobře naložen, krátce promluvil ke studentům a zcela dle svého zvyku je vybídl ke kladení otázek, byť by byly sebenepříjemnější, neboť, dle jeho slov, mikrofon a plný sál jsou pro každého politika neodolatelným lákadlem k promluvám. A ať byla očekávání jakákoliv, lze bez obav ze ztráty objek-

tivity konstatovat, že prezident Miloš Zeman odpovídal bryskně, vtipně, přiléhavě a samozřejmě sám jičřil atmosféru neotřelými postřehy, názory a osobními zkušenostmi, které v diskusi předkládal jako alternativu vůči zažitějším postojům. Jeho návštěva tak rozhodně neprobíhala v zajetí formálnosti a strnulé úcty, v aule naopak vládla velmi uvolněná nálada.

Studenti samotní nebyli nijak radikální, jak by možná mnozí předpokládali. Naladili se na podobnou strunu, jakou svou dobrou náladou rozehrál prezident, a řada z nich kladla dotazy odlehčené a doplněné vtipnými poznámkami o sympatiích, které chovají ke své univerzitě. A tak došlo i na prospěch někdejšího studenta Miloše Zemana a na náročnost studia

tehdejší ekonomie, nicméně dominovala pochopitelně témata vážná. Prezident se vyjadřoval k situaci na Ukrajině, charakterizoval ruského prezidenta Vladimíra Putina jako chladného šachového hráče, který dokáže využít každé chyby svých protivníků, zopakoval a rozvedl své názory na přijetí eura či se vyjádřil k nepokryté adoraci zločinů komunistického režimu, jež se objevuje i u veřejných činitelů. Nechyběly dotazy typické pro mladou generaci, které směřovaly k životní úrovni budoucích učitelů nebo ke kulturní politice státu. V paměti přítomných nepochybně utkvěl zápal kolegy Jakuba Nováka, studenta politologie na Filozofické fakultě UHK, který hned třemi položenými otázkami získával ostruhy pro svou budoucí profesi. >

Závěr prezidentské debaty si vyhradil Miloš Zeman pro sebe, aby nezůstal nic dlužen své pověsti, a povznesl náladu v sále sarkastickým vtípem, který údajně koluje právě o jeho osobě. Sympatie mnohých si pak jistě získal svým bezprostředním komentářem daru, který mu předal rektor univerzity prof. Josef Hynek. Je samozřejmě otázkou cti každé vysoké školy představit se prostřednictvím daru jako výzkumná instituce a originální společenství. Miloš Zeman proto obdržel ceněnou publikaci, která je výstupem badatelské práce univerzity, a to atlas kladských dějin z pera profesorky Evy Semotanové a docenta Ondřeje Felcmana, historiků působících na Filozofické fakultě UHK. S obří knihou v ruce proslovil prezident republiky po faktické stránce zcela přesnou úvahovou

zkratku o územním vývoji českého státu a připojil vzpomínku na setkání s bývalým německým kancléřem Gerhardem Schröderem, jemuž před lety v Berlíně v dobrém duchu připomínal někdejší příslušnost Braniborska k české koruně. „Naštěstí jsme již nyní všichni členy Evropské unie a dobrými sousedy,“ uzavřel své setkání s univerzitou.

Nuže, jaký tedy byl „nový prezident naživo“? Každý přítomný si jistě učinil obrázek svůj, ve všech variantách však platí, že Univerzita Hradec Králové další prezidentskou rozpravou potvrdila, že je již zavedeným debatním fórem, jehož účastníci mají tu výsadu sbírat podněty od řady osobností, které ovlivňují podobu našeho současného světa. //

Pedagogická fakulta slaví 50 let od svého vzniku

Václav Víška, proděkan PdF UHK

Příprava budoucích učitelů má v Hradci Králové dlouhou tradici sahající až do roku 1777. Nicméně až od roku 1959 můžeme hovořit o systematickém institucionálním vzdělávání, neboť v tomto roce byl v Hradci Králové založen Pedagogický institut, který připravoval budoucí učitele pro oba stupně základní školy.

Zásadním mezníkem ve vývoji hradeckého školství byl rok 1964, kdy byly sloučeny pedagogické instituty v Hradci Králové a Pardubicích, a v důsledku toho byla založena Pedagogická fakulta v Hradci Králové. Toto významné výročí, které dosáhlo úctyhodné padesátky, si v letošním roce slavnostně připomínáme.

V současné době je Pedagogická fakulta nejstarší součástí Univerzity Hradec Králové. Patří mezi stabilní fakulty s dobrým vědeckým výkonem a s bohatým portfoliem učitelských i neučitelských oborů.

V rámci oslav, které proběhly v týdnu od 24. do 28. března 2014 v prostorách Objektu společné výuky (tradiční Pedagogické dny), se uskutečnila řada akcí, z nichž nejvýznamnější byla konference nazvaná „Půlstoletí Pedagogické fakulty v Hradci Králové“. Konference k 50. výročí vzniku fakulty se symbolicky uskutečnila 28. 3. 2014, tedy v den narození J. A. Komenského. Při tomto slavnostním setkání současné vedení PdF v čele děkanem fakulty, docentem Pavlem Vackem, vzdalo hold svým dlouholetým současným, ale i bývalým zaměstnancům, z nichž hned čtveřici pedagogů, kteří v minulosti formovali Pedagogickou fakultu, vyznamenalo pamětní medailí Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové. Šlo o prof. Ivo Volfa, prof. Bohumila Vybírala, dr. Václava Škopa a doc. Miroslava Rázka. V rámci konference, která byla věnována vzpomínkám na jednotlivá období

historie fakulty, zazněly diskusní příspěvky okořeněné vzpomínkami samotných účastníků.

V rámci Pedagogických dnů, které se v letošním roce tradičně nesly ve znamení několika konferencí, je třeba zmínit ještě jeden slavnostní okamžik. Ústav primární a preprimární edukace PdF UHK je jedním z pracovišť, které v Česku vzdělávají pedagogy v mateřských školách, v letošním roce tento ústav slaví desátý rok této potřebné činnosti.

Vyjma konferencí pracovišť fakulty je třeba zmínit počín Katedry kulturních a náboženských studií UHK, která v rámci konference „Od člověka k člověku“ uspořádala panelovou diskusi, na niž pozvala dva velmi významné panelisty prof. Tomáše Halíka a prof. Umberta Galimbertiho, filozofa a antropologa, který je profesorem filozofie a historikem dynamické psycholo-

gie. Atmosféru panelové diskuse umocnila skutečnost minulých dní, kdy prof. Halík obdržel prestižní Templetonovu cenu za rok 2014. Zařadil se tak k laureátům jako Matka Tereza nebo dalajlama. Cena se udílí žijícím osobnostem, které svým dílem prohlubují vnímání duchovního světa. Neoficiálně se jí říká Nobelova cena za náboženství. Templetonova cena je ocenění za pokrok ve výzkumu a za objevy týkající se duchovních skutečností.

Kulturním vyvrcholením celého týdne oslav Pedagogické fakulty UHK se stává každoročně koncert Hudební katedry, jehož interpreti se rekrutují z řad studentů Pedagogické fakulty. V letošním roce tomu nebylo jinak a diváci mohli vedle teplické filharmonie slyšet sólisty studující na Univerzitě Hradec Králové. Podrobnosti přináší následující text. //

Tradiční koncert v rámci Pedagogického týdne

František Vaníček, docent Hudební katedry PdF UHK

Stalo se již pěknou tradicí, že se v rámci Pedagogického týdne, pořádaného PdF UHK vždy na konci března, uskutečňuje slavnostní koncert v sále královéhradecké filharmonie, na kterém za doprovodu profesionálního orchestru vystupují studenti Hudební katedry PdF UHK. V minulých letech na tomto koncertě vystupovala Filharmonie Hradec Králové a Komorní filharmonie Pardubice. Letos se 26. března 2014 z důvodu koncertní zaneprázdněnosti uvedených těles představila Severočeská filharmonie Teplice. Pod taktovkou „stálého dirigenta“ Pedagogického týdne Pavla Šnajdra se představili čtyři studenti Hudební katedry PdF UHK.

Na začátek koncertu zazněl Koncert pro dvoje housle d moll od J. S. Bacha v podání Lenky Nové a Hany Feltlové.

Poté následovaly písně a árie. Nejprve zazněla árie Ch. W. Glucka a poté byl prostor věnován letošnímu jubilantovi A. Dvořákovi (letos slavíme Rok české hudby!), z jehož vokálního díla zazněl výběr z Biblických písní, árie ze Stabat mater, z Jakobína a na závěr z opery Rusalka. V sólovém pěveckém partu se představila Ludmila Kroupová. Po přestávce vystoupil Lukáš Hrubeš a přednesl Koncert pro klavír a orchestr G dur od W. A. Mozarta.

Zažili jsme jedinečný koncert, vynikající atmosféru, zcela zaplněný sál FHK... Nezbývá než doufat, že se podaří v této tradici pokračovat. Březnový koncert v rámci Pedagogického týdne je spolu se slavnostním koncertem UHK k výročí 17. listopadu vynikající příležitostí k prezentaci naší univerzity. //

S účastníky přednáškového cyklu Univerzity třetího věku

Iva Jedličková, proděkanka PdF UHK

Všimaví studenti i pracovníci naší univerzity jistě vědí, že už po řadu let nastává před Objekt společné výuky Univerzity Hradec Králové vždy první a druhou středu v měsíci zkraje odpoledne trochu neobvyklá situace: do budovy vstupují v poměrně velkém počtu netypičtí návštěvníci, kteří se věkem od většiny studentů univerzity rozhodně odlišují. Míří přitom k aule, neboť na svou pravidelnou přednášku přicházejí studující Univerzity třetího věku královéhradecké univerzity.

Poznamenáváme přitom, že cykly přednášek jsou nejstarším a nejnavštěvovanějším programem Univerzity třetího věku na naší univerzitě (i když dnes už zdaleka ne jediným); do přednáškových cyklů se přihlašuje každým rokem na čtyři sta studujících.

V první polovině května letošního roku se konala přednáška „Korunní princ Rudolf“ docentky Dany Musilové z FF UHK a byla to poslední část přednáškového cyklu současného akademického roku Univerzity třetího věku nazvaného „Habsburkové: znáte je?“ >

Oslovili jsme při této příležitosti čtyři z účastníků, protože nás zajímalo, proč přednášky Univerzity třetího věku navštěvují, jak se o nich dozvěděli a jak je hodnotí.

Paní Jana Kádová navštěvuje přednáškové cykly Univerzity třetího věku šestým rokem. Je z Nového Bydžova, před lety se připojila k docela početné skupině dojíždějících účastníků; jednu dobu jich společně dojíždělo z Nového Bydžova až patnáct. Přednášky jí přináší nové poznatky z různých oborů a jsou doplněním toho, o čem paní Kádová už četla při jiných příležitostech. Jako bývalá dětská zdravotní sestra se ze všech témat zajímá nejvíce o ta, která souvisejí s dětmi, dětstvím a současnou rodinou. Zároveň jsou pro ni přednášky příležitostí potkat se s přáteli-spolužáky.

Takovou spolužačkou a kamarádkou paní Kádové, kterou k účasti v přednáškových cyklech přesvědčila, je **paní Anna Bartoníčková**. Ta navštěvuje Univerzitu třetího věku prvním rokem, nemá zatím žádné oborové preference a s očekáváním zajímavých informací se hodlá přihlásit i do dalšího akademického roku. Na Univerzitě třetího věku oceňuje pěkné prostředí auly, hlavně dobré ozvučení a vizuální podporu přednášek.

Paní Božena navštěvuje přednáškové cykly Univerzity třetího věku podle vlastních slov už nejméně deset let,

a tak absolvovala dobrých dvacet přednáškových cyklů. Ubezpečuje, že všechny přednáškové cykly byly zajímavé a že je těžké některé z nich vyzdvihnout, v další rozpravě pak přece jen prozradí, že nejvíce ji zaujaly historické přednášky, ekologická témata a problematika zdravého životního stylu včetně přínosných informací o potřebě a charakteru pohybových aktivit seniorů apod.

Posledním, na koho jsme se tentokrát se svými otázkami obrátili, byl **pan Emil Bulovčák**. (To, že je ze čtyř dotazovaných jediným mužem, tak

trochu, i když ne zcela přesně, poukazuje na skutečnost, že mezi účastníky přednáškových cyklů významně převažují ženy). Pan Bulovčák dochází na Univerzitu třetího věku od roku 2005 – po synově doporučení si vyhledal potřebné informace o vzdělávací nabídce Univerzity třetího věku na webových stránkách naší školy. Kromě přednáškových cyklů jej zaujaly i další programy Univerzity třetího věku a absolvoval již kurzy práce s počítačem pro začátečníky i pokročilé. Z přednáškových cyklů, kterých už absolvoval osmnáct, jej zvláště zaujal ten, který se konal v zimním

semestru současného akademického roku a obsahoval přednášky děkanů fakult naší univerzity, z nich pak zejména přednáška „Proměny mezi-generačních vztahů z hlediska psychologie“ docenta Vacka, děkana Pedagogické fakulty UHK.

Při poslední přednášce tohoto akademického roku již obdrželi studující program Univerzity třetího věku pro příští akademický rok, který hned pročítali. Určitě by to byl povzbuzující pohled pro každého učitele, kdyby mohl vidět tak silný zájem studentů o svoji výuku. //

Studium a výzkum v USA s Fulbrightovou komisí

Jiří Hutečka, Historický ústav FF UHK

Nejednomu studentu i akademickému pracovníku hradecké univerzity není jméno J. Williama Fulbrighta neznámým. Tento text je tak pouze krátkou zprávou o aktuální nabídce stipendijních programů komise, jež nese jeho jméno. Americkým senátorem roku 1946 založená Fulbrightova komise působí v Česku již dvaadvacátým rokem a za tu dobu si na své konto připsala několik stovek studentů či akademiků, kteří díky jejím stipendijním programům mohli buďto působit na předních amerických univerzitách, nebo – v případě amerických kolegů – nasávat prostředí středoevropské akademické sféry zde, v České republice. Je mezivládní organizací pro výměnné vzdělávací pobyty mezi USA a ostatním světem, jejímž hlavním deklarovaným cílem je právě touto cestou „podporovat vzájemné porozumění mezi národy“. Její pobočky lze najít v celkem sto padesáti zemích a její stipendijní pro-

gramy pokrývají prakticky všechny myslitelné obory studia i bádání (s výjimkou MBA a klinické medicíny). Co může tato organizace člověku, studentu či akademickému pracovníku, vlastně poskytnout? Minimálně několikaměsíční, obvykle však delší studijní, pedagogickou či výzkumnou stáž na americké univerzitě dle vlastního výběru, pobyt v inspirativním a intelektuálně bohatém prostředí amerických campusů, bezprostřední seznámení s kulturně a etnicky nesmírně různorodou americkou kulturou, a konečně i cennou síť kontaktů na kolegy či spolužáky prakticky z celého světa, kteří silně globalizované prostředí amerických univerzit již obývají. O novém pohledu na ten náš malý, krásný, středoevropsky stojatý rybníček samozřejmě ani nemluvě. A k tomu všemu také ve světě prestižní a uznávané označení „fulbrighter“ v životopise, které se rozhodně neztratí.

A co je třeba udělat? Pro všechny stipendijní programy jsou společné tři základní požadavky: české občanství, trvalý pobyt uchazeče v ČR a dobrá znalost anglického jazyka. Skutečnost, že ještě nikdy dlouhodobě nepůsobil v USA, je pak považována za výhodu. V případě splnění lze následně podat přihlášku k některému ze stipendií v jakémkoliv oboru (s výjimkou výše uvedeného MBA a klinické medicíny, jinak priority neexistují), přičemž kvalita uchazeče, resp. jeho projektu jsou hlavním rozhodovacím kritériem komise. V duchu doby jsou vítány především projekty mezioborové a multikulturně zaměřené.

V oblasti stipendií pro pobyt v USA nabízí Fulbright v současnosti několik možností. Pro **studenty magisterského či doktorského studia** je zde **stipendium pro postgraduální studium v USA** (v rozsahu od pouhé výzkumné stáže až po kompletní získání akademické hodnosti (M.A., Ph.D.) na dané univerzitě, ovšem limitována rozsahem příspěvku na školné ve výši 15 000 USD – případný zbytek školného si musí student uhradit z vlastních zdrojů; součástí stipendia jsou dále samozřejmě záležitosti, jako je hrazení dopravy či zdravotního pojištění či příspěvek na životní náklady), případně také **Fulbright-Masarykovo stipendium**, jež ve své juniorské kategorii umožňuje až desetiměsíční výzkumný a studijní pobyt v USA studentům magisterského či

doktorského studia, kteří jsou aktivně činní v životě své instituce či komunity. Fulbright-Masarykovo stipendium je nicméně k dispozici i akademickým pracovníkům, a to v **postdoktorské a seniorské** kategorii. Pro pedagogy a vědecké pracovníky je zde nicméně i další, více než zajímavé **stipendium pro vědce a přednášející**, které spolu s plným finančním pokrytím nákladů umožňuje jak výzkumnou, tak i případně neocenitelnou pedagogickou zkušenost na některé z amerických univerzit (zde je vedle kvalitního projektu potřeba i doporučení tří domácích autorit a pozvání hostující instituce, resp. amerického protějšku).

Vedle stipendií pro české studenty a vědce nabízí Fulbright také možnost, jak mohou české univerzity získat na kratší či delší pedagogický pobyt amerického akademika coby **hostujícího profesora** (na jeden až dva semestry, komise pokrývá veškeré náklady) či alespoň **krátkodobý přednáškový pobyt** (v rámci programu Fulbright Specialist na dva až šest týdnů, česká instituce zajišťuje ubytování a náklady na pobyt v ČR).

K získání více informací se neváhejte obrátit na web komise (www.fulbright.cz), případně přímo na **čestného vyslance komise na Univerzitě Hradec Králové**, jímž je v současnosti dr. Jiří Hutečka, ředitel Historického ústavu FF UHK. //

Guru světové pedagogiky přednášel na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové

Václav Víška, proděkan PdF UHK

Úterý 29. dubna 2014 bylo svátkem pro všechny pedagogy v Hradci Králové, neboť na zdejší Pedagogickou fakultu UHK zavítala žijící legenda světové pedagogiky Geoffrey Petty. Anglický pedagog, který celý svůj profesní život zasvětil metodám výuky, experimentování s nimi a hledání nejlepší cesty pro vedení vyučovacího procesu a řízení třídy, v Hradci Králové přednášel na téma Evidence Based Teaching.

Geoffrey Petty ve své odborné činnosti deklaruje skutečnosti, které dle jeho výzkumů a experimentů fungují, a nejinak tomu je i v případě Evidence Based Teaching. V rámci své přednášky autor představil důkazy o fungování vedení třídy a poukázal na strategie, které by měli učitelé v rámci své pedagogické práce dodržovat. Vše s cílem zlepšit učení žáků a obecně vyučování.

Geoffrey Petty je autorem mnoha odborných publikací, z nichž v České republice je nejskloňovanější Moderní vyučování. Další kniha, kterou je vhodné zmínit, je Evidence-based teaching. Vždy se jedná o praktické publikace s návody a podrobně popsány metodickými přístupy.

Geoffrey Petty dále vedl na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové střední praktický workshop pro studenty učitelství s cílem prověřit a prohloubit získané poznatky v oblasti Evidence Based Teaching. Zaplněná aula Univerzity Hradec Králové byla důkazem toho, že celoživotní dílo G. Pettyho je skutečně přínosem pro světovou pedagogiku. O jedinečnosti návštěvy významného pedagoga svědčí i fakt, že Česká republika byla po dlouhé době jedinou zemí, kterou Petty navštívil. //

O kariérním poradenství na Univerzitě Hradec Králové

Iva Jedličková, proděkanka PdF UHK

Poradenství, které poskytují vysoké školy svým studentům, absolventům, případně dalším cílovým skupinám, je v současnosti chápáno už jako samozřejmá součást aktivit realizovaných moderními univerzitami. Poradenské centrum Univerzity Hradec Králové uskutečňuje poradenské služby již řadu let a v souladu s proměnami akademického světa je dále rozvíjí. Na počátku akademického roku 2013/2014 byly tyto poradenské služby s podporou vedení univerzity a v rámci Institucionálního rozvojového projektu UHK významně rozšířeny, a to o další segment: o kariérní a sociální poradenství. V současnosti je tak v rámci Poradenského centra Univerzity Hradec Králové vedle Pedagogicko-psychologické poradny, Střediska podpory pro studenty se specifickými potřebami Augustin a Psychoterapeuticko-duchovní poradny provozována rovněž Kariérní a sociální poradna.

Kariérní a sociální poradna sídlí v prostorách Objektu společné výuky

(budovy A) ve vstupním podlaží vedle učebny A6 – v letních měsících minulého roku jsme mohli zaznamenat čilý stavební ruch související s budováním prostorů této poradny. Upozornění na sídlo Kariérní a sociální poradny Poradenského centra UHK je důležité i z dalšího důvodu – vybudovaný prostor totiž slouží současně jako kontaktní místo Poradenského centra UHK, tedy místo prvního kontaktu pro ty, kteří hledají pomoc a radu. Podle charakteru problému, s nímž se klienti potýkají, a povahy potřebné rady pak jsou klienti informováni, ve které součásti Poradenského centra se jim dostane kvalifikované pomoci, nebo – v případě specifického problému – obdrží kontakt na návazné externí poradenské služby.

Kariérní a sociální poradna Poradenského centra UHK zahájila svoji činnost na počátku předešlého akademického roku, přesněji dne 14. 9. 2013 při příležitosti Dne UHK, kdy proběhlo setkání s absolventy univerzity. V posledních týdnech >

s blížícím se koncem letního semestru a celého akademického roku byla tedy vlastně příležitost k bilancování. Oslovili jsme proto Mgr. Markétu Pešťákovou, pracovníci Kariérní a sociální poradny Poradenského centra UHK, s dotazem, zda studenti Univerzity Hradec Králové nebo další klienti už našli cestu do této nové poradny, s čím přicházejí a jaké pomoci a rady se jim dostává.

Jak uvedla paní magistra Pešťáková, hned při slavnostním otevření poradny se zastavilo několik absolventů z dřívějších (někteří i z hodně dávých) let a všichni ocenili zahájení nových poradenských aktivit, neboť za jejich studií nic takového nabízeno nebylo, a jak zdůraznili, určitě by to vnímali jako přínosné.

Podle sdělení paní magistry měla Kariérní a sociální poradna od svého vzniku v září 2013 do konce letošního dubna již 91 klientů, kteří absolvovali celkem 179 návštěv. Kariérního poradenství se týkalo asi 60 procent z těchto návštěv. Klienty jsou převážně studenti univerzity, následováni jejími absolventy (cílovou skupinou jsou v jejich případě absolventi do dvou let od ukončení studia); v malé míře i uchazeči o studium. Dotazy či žádosti o radu, s nimiž studenti přicházejí, souvisejí zákonitě s perspektivou jejich pracovního uplatnění, netýkají se však jen orientace na trhu práce, nýbrž také kari-

érní diagnostiky a – v početné míře – také přípravy na výběrová řízení. Poradenská činnost má přitom charakter pomoci a podpory – poradenský pracovník problém za klienta neřeší, nýbrž mu pomáhá, aby jej dokázal řešit, je mu průvodcem v jeho řešení. Ukazuje se, že v dnešní nesnadné situaci před vstupem a při vstupu na trh práce i absolventi vysokých škol potřebují získat řadu informací a dovedností, které nejsou standardní součástí jejich studijních oborů.

Doposud mělo kariérní poradenství na UHK podobu individuálního poradenství, avšak vzhledem k velikosti cílové skupiny tohoto poradenství je na místě rozvinout rovněž poradenství skupinové. Tento další krok v rozvoji poradenství může Univerzita Hradec Králové učinit se započatím realizace centralizovaného rozvoje projektu „Osobnostním rozvojem ke kariérnímu uplatnění studentů“ (ORKUS), jehož součástí budou právě skupinové poradenské aktivity připravující studenty pro vstup na trh práce a budoucí uplatnění ve vztahu ke studovanému oboru. Určitě je to tedy příležitost pro katedry a ústavy všech součástí univerzity, aby využily této možnosti završit profesní přípravu svých studentů nabízenými aktivitami Kariérní a sociální poradny. Kontaktování pracovníků poradny v tom bude správným vykočením. //

Fyzika musí bavit děti i učitele

Tým Depositum bonum, nadace České spořitelny, generálního partnera univerzity

O konferencích většinou platí, že nebývají příliš zábavné. Obzvláště pokud trvají tři dny a ještě ke všemu se týkají výuky fyziky a matematiky. Konference Elixír do škol, které se v květnu 2014 v Hradci Králové zúčastnilo 160 fyzikářů z celého Česka, však byla navzdory předpokladům hlavně o zábavě – učitelé sem totiž přijeli načerpat inspiraci, jak by mohli fyziku co nejvíce přiblížit svým žákům a učit ji tak, aby je předmět bavil.

Během plenárních přednášek si tak například posluchači s pomocí nitě a kancelářské sponky vyzkoušeli pokus, jakým kdysi Isaac Newton měřil gravitační zrychlení Země. Díky vystoupení Jakuba Flejšara, trenéra snowboardistky a olympijské vítězky Evy Samkové, se zase dozvěděli, jak český tým využívá znalosti fyziky a dokáže tak projet trať mno-

hem rychleji než ostatní závodnice. Učitelé se shodli, že právě prostřednictvím takovýchto zajímavých přednášek a experimentů je možné žákům ukázat, že fyzika nejsou jen nudné vzorečky. A navíc, učit fyziku zábavně je mnohem příjemnější i pro samotné pedagogy.

„Naši fyzici se dlouhodobě podílejí například na Fyzikální olympiádě a vozí ze zahraničí mnoho úspěchů. Je skvělé, že zde máme takovou špičku. Ale aby ta špička mohla vzniknout, musí existovat nějaká základna. Zkoušet přesvědčovat 18leté studenty, že přírodní vědy jsou krásné, je už příliš pozdě, s tím je třeba začít už na základních školách. Jsem proto moc rád, že sem přijelo tolik učitelů, kteří chtějí být v tom, co dělají, ještě lepší,“ uvedl prof. Josef Hynek, rektor Univerzity Hradec Králové, která byla partnerem konference. ▶

„Kantor má ohromnou roli, pro předmět buď studenta získá, nebo mu ho znechutí. Pokud nebudou učitelé dobře připravení, tak se situací ve školství nehneme. Jsem ale v tomto směru optimista a věřím, že se nám daří odrazit se ode dna,“ doplnil prof. Josef Kubát, předseda Jednoty českých matematiků a fyziků.

V dílnách, které se během konference konaly, se tak zájemci mohli naučit stavět reproduktor z kelímku od jogurtu, vyzkoušeli si různé pokusy z akustiky nebo zjistili, co všechno z fyziky využívají kouzelníci při svých vystoupeních.

Podle reakcí odjížděli účastníci z konference velmi spokojeni a co je nejdůležitější, odvezli si spoustu nápadů, jak je možno oživit výuku ve svých hodinách. Jelikož se první ročník konference vydařil, bude se příští rok konat znovu – tentokrát nejspíše v prostorách hradecké univerzity s větší kapacitou, takže inspiraci může přijet načerpat mnohem více učitelů.

Přitáhnout a ocenit učitele, kteří mají zájem učit jinak, je ostatně jedním z cílů, kterého chce dosáhnout Nadace Depositum Bonum, jež konferenci pořádala. Po celém Česku již díky Nadaci vzniklo 18 regionálních center, do kterých mohou každý měsíc fyzikáři přijít nasbírat inspiraci, a další budou vznikat. [»](#)

Matematika pomáhá každému z nás

Pavel Pražák, vedoucí Katedry informatiky a kvantitativních metod FIM UHK

Žijeme v době, kdy matematika a především její aplikace usnadňují a zpříjemňují náš každodenní život více, než tomu v minulosti kdy bylo.

V mnoha oblastech se setkáváme s počítači, jejichž základní principy charakterizovali a formulovali matematici, a bez jejichž úvah by takové stroje asi nevznikly. S důvěrou vybíráme hotovost v bankomatech, aniž bychom si uvědomovali, že se při realizaci bezpečného přenosu dat využívají matematické poznatky o prvočíslích a kódování. Pomocí Google vyhledáváme potřebné informace a nepřemýšlíme intenzivně o tom, proč je daný algoritmus úspěšný a na jakých principech je založen. Takový algoritmus pro ohodnocování www stránek zvaný Page-Rank je však jednou z aplikací teorie matic. Mnoho počítačových algoritmů a metod využívá poznatky z oblasti teorie grafů. Ne všichni cestující aerolinek jsou znalí trigonometrie, nicméně bez poznatků z této oblasti matematiky by bylo obtížné letadlo

navigovat a bezpečně dovést k cíli. Podobná situace platí pro GPS navigaci v našich automobilech. V příkladech použití a překvapivě účinnosti matematiky bychom samozřejmě mohli pokračovat dále.

Žijeme však také v době, kdy matematika a její role ve společnosti jsou velmi zlehčovány nebo dokonce zatracovány. Matematika ztratila rovněž výsadu být povinným maturitním předmětem. Řada populárních osobností zmiňuje svůj problematický vztah k této vědě a považuje to za přednost. Málokdo zaváhá nad tím, kdo byl, kdy žil a co napsal Mácha, Shakespeare nebo Kundera. Není ale mnoho těch, kdo znají dobu vzniku a význam nejlepších matematických děl takových klasiků, jakými jsou Fermat, Newton, Euler, Gauss nebo Riemann. Moderní člověk se tak stává pouze odcizeným uživatelem předmětů a moderních technologií, které sice často využívá, ale nedokáže si představit, jaký důvtip a intelektuální úsilí bylo třeba vyvi-

nout, aby takový předmět nebo technologie vůbec vznikly.

Uvedený rozpor vytváří paradox, který je pro naši dobu charakteristický. Protože si ho členové Katedry informatiky a kvantitativních metod Fakulty informatiky a managementu UHK uvědomují, využívají různých příležitostí, jak mohou roli matematiky v řadách svých studentů posilovat, jak mohou ukázat, že matematika je součástí lidské existence i kultury, a jak je možno představit její aplikace, které nemohou být součástí povinných přednášek. To je důvod, proč se uskutečnila popularizační akce „Den π na FIM“, která se mimo jiné snažila upozornit na propojení matematiky a informatiky, nebo přednáška „Moderní matematika – proč a jak?“ předního českého matematika prof. Nešetřila. O obou akcích se zmiňujeme dále.

Program druhého ročníku netradičního setkání s matematikou pod názvem „Den π na FIM“ přilákal [»](#)

na fakultu nejen studenty z královéhradeckých gymnázií, ale byl zaměřen i na studenty UHK, kterým nabídl zajímavá témata. Všichni byli hlavně zvědaví na odpověď na otázku vyplývající z názvu přednášky, tedy zda dohoní Achilles poslední cifru π ? Odpověď jim přednáška skutečně přinesla, a tak spokojení posluchači pokračovali programem v počítačových učebnách, kde se účastnili workshopů s využitím speciálního software. I workshopy si kladly za cíl objasnit návštěvníkům nevšední otázky. Letos si pořadatelé pohráli se slovní hříčkou „Co s π v řadě?“ a rozvinuli téma „Kružnice známé i neznámé“.

O tom, že i složité věci je možné vysvětlovat s nadhledem a vtipem, se měli možnost přesvědčit studenti hradecké univerzity a další hosté i na následující akci, která byla nejen pro milovníky matematiky připravena o měsíc později.

Na univerzitu přijal pozvání profesor Jaroslav Nešetřil, jeden z nejvýraznějších žijících českých matematiků. Pan profesor vystoupil ve zcela zaplněné posluchárně s přednáškou na téma „Moderní matematika – proč a jak?“ Mezi těmi, kteří si přišli jeho vystoupení poslechnout, byl i bývalý žák pana profesora, nyní rektor UHK, profesor Josef Hynek. Ten říká: „Pro mě bylo dnešní setkání návratem do studentských let a bylo velmi příjemné

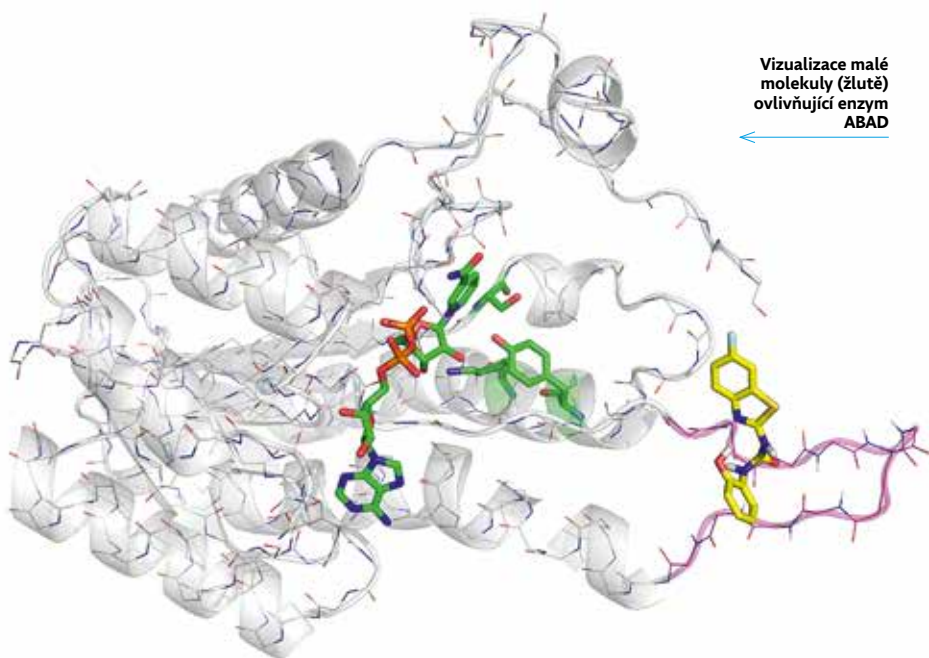
po tolika letech sedět znovu v lavici a poslouchat výklad oblíbeného pana profesora, kterého si nesmírně vážím. Věřím, že i studenti a kolegové si užili jeho zamyšlení nad rolí matematiky v našich životech, nad vztahem matematiky a informatiky nebo úvahy, zda je matematika spíše přírodní, či humanitní věda. Matematika je krásná, nabízí spoustu nevyřešených problémů a otázek a není pochyb, že s nástupem počítačů v posledním půlstoletí význam matematiky vzrůstá.“

Jeho slova potvrzuje další účastník přednášky, student 1. ročníku Fakulty informatiky a managementu UHK oboru Aplikovaná informatika František Konečný: „Milé bylo, že pan profesor myslel i na nás – studenty, a proto nepoužíval ty odborné výrazy, pod kterými bychom si dokázali jen těžko něco představit. Rozhodně jsem si ujasnil, že matematik není člověk, co dokáže z hlavy vypočítat složité příklady během chvilky, nebo ten, co si pamatuje všechny vzorečky; což přiznávám, byl i můj původní pohled.“

Profesor Jaroslav Nešetřil je uznávaným autorem mnoha vědeckých publikací a současně i výborným učitelem. O tom svědčí nejen jeho působení na pražské Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy, ale i pravidelné hostování na mnoha prestižních univerzitách v zahraničí. Svoje hluboké teoretické znalosti uplatnil i jako konzultant významných firem. Je nositelem vysokého státního vyznamenání, které mu bylo uděleno za přínos k rozvoji vědy. //

Univerzita Hradec Králové se pustila do křížku s Alzheimerem

Karel Čáslava, komunikace a propagace UHK

Do křížku s Alzheimerovou chorobou se pustili vědci z Přírodovědecké fakulty na Univerzitě Hradec Králové. Vybíjejí zde molekuly, které by mohly lidem s touto diagnózou zpomalit nástup nemoci a prodloužit jim tak aktivní život.

Alzheimerova nemoc je neurodegenerativní onemocnění mozku, jehož počet v naší populaci narůstá. Zhruba z pěti procent souvisí s genetickými dispozicemi, zbylých pětadvadesát procent případů je odrazem nezdra-

vého životního stylu. Příznaky této choroby se projevují nejčastěji až po šedesátém roku života, ačkoli neviditelné změny v organismu mohou probíhat již dříve. Její nástup ovlivňují různé faktory jako nezdravé stra-

vovací návyky, stres, nedostatek spánku, ale také například úrazy hlavy či další onemocnění. V pokročilém věku se organismus není schopen obnovovat tak jako u mladých lidí, s tělem stárne přirozeně i mozek a nervová tkáň, což se následně projevuje na myšlení a vnímání. „Lidé ztrácejí kontrolu sami nad sebou, nedokáží ovlivňovat svoji paměť, nedokáží si vzpomenout na to, co dělali před pěti minutami, před hodinou, a v pozdějších fázích nemoci nejsou ani schopni vnímat osoby blízké a nepoznávají své okolí. Lidi ani prostor, ve kterém se pohybují,“ vysvětluje vedoucí hradeckých vědců doc. Kamil Musílek.

Průběh Alzheimerovy nemoci má několik fází. Ranou, střední a pozdní. Situace pacienta v pozdní fázi je v současné době prakticky neřešitelná. Vědci z UHK se proto zaměřili na střední fázi, kdy se už dají v těle nalézt indikátory toho, že se nemoc časem objeví a zkoumají chemické látky, jež by průběh nemoci mohly zpomalit či zastavit. Spolupracují přitom s partnery ze skotské University of St. Andrews, kteří se podíleli na objevu enzymu ABAD (amyloid vázající alkoholdehydrogenasa), jenž je důležitým faktorem při rozvoji Alzheimerovy nemoci. Tento enzym je specifický pro nervové buňky a přímo ovlivňuje jejich přežití nebo zánik. „Po diskusích se skotskými partnery jsme dospěli k názoru, že tento enzym je možné ovlivnit malými chemickými

molekulami. Proto jsme se zaměřili na návrh molekul, které by byly schopny zbrzdřit rozvoj nemoci. Dosud byly v tomto směru publikovány pouze čtyři skupiny malých molekul, což znamená, že se jedná o problematiku velmi málo prozkoumanou,“ vysvětluje doc. Musílek, v čem vidí hlavní podstatu svého výzkumu. Užší spolupráce se skotskými partnery se v tomto směru odvíjí již od roku 2011, kdy byly v Hradci Králové připraveny první látky, které jsou na tamní univerzitě testovány.

Velké farmaceutické firmy pracují na řešení problému Alzheimerovy choroby a výzkum finálních léčiv probíhá již po několik desítek let. Mnohá z nich se dostala do fáze klinických studií, při nichž ale bohužel

z nějakého důvodu zklamala. Většinou díky tomu, že byla relativně nebezpečná kvůli své toxicitě, anebo byla neúčinná. „Celosvětově jsou desetitisíce, možná statisíce lidí, kteří se snaží přijít celému problému na kloub, ale vzhledem k tomu, že je mozek velmi sofistikovaný a komplexní orgán, jsou tyto snahy velice těžké,“ upozorňuje doc. Musílek. Mozek je multifaktoriální orgán a působí na něj spousta vlivů, které mohou Alzheimerovu nemoc vyvolat. „Vzhledem k tomu, že je takových možných vlivů spousta, neexistuje jednoduché a jednostranné řešení. Musí se přemýšlet nad řadou věcí. Proto ani my tady neslibujeme, že tento problém vyřešíme,“ upozorňuje hradecký vědec, jehož specializací jsou neurovědy, tedy vědy vztahující se k mozku a k nervové tkáni.

Molekuly z hradeckých laboratoří jsou testovány na již zmiňované St. Andrews University. V případě, že se osvědčí, doputují dále do Spojených Států na University of Kansas, kde budou pokračovat testy na zvířatech. „Již máme pár látek otestováno a víme, že některé mají požadovaný efekt. Další z nich jsou v procesu testování,“ dává naději budoucím pacientům s Alzheimerovou chorobou doc. Musílek s tím, že pro několik chemických sloučenin vyvinutých na hradecké univerzitě se již připravuje patentové řízení ve spolupráci s Centrem transferu biomedicínských technologií a Fakultní nemocnicí Hradec Králové.

Aby se jedna z takových látek mohla stát lékem nebo léčivem, je podle něj potřeba připravit několik desítek tisíc sloučenin. „Nikdo nedovede zaručit, že chemická molekula, ačkoli bude účinná, nebude toxická pro zvířata a pro člověka. Musíme si uvědomit, že výsledný lék musí být samozřejmě bezpečný i z dlouhodobého hlediska, protože se dá očekávat, že ho budou pacienti užívat dennodenně po mnoho let,“ přibližuje některá úskalí svého výzkumu doc. Musílek. Časový horizont, kdy by se účinné léky na základě výzkumu na UHK mohly dostat do běžné praxe, se podle něj určit nedá. „Jen samotné patentové řízení trvá osmnáct měsíců od podání patentové přihlášky. Potom budeme náš výzkum publikovat, a pokud o náš patent projeví zájem nějaká farmaceutická firma, vývoj samostatného léku už se bude ubírat relativně rychle dopředu,“ uzavírá doc. Musílek.

Výzkum byl umožněn mimo jiné i díky tomu, že vědci z královéhradecké univerzity uspěli začátkem tohoto roku v grantové soutěži MŠMT COST CZ s projektem „Příprava sloučenin ovlivňujících mitochondriální enzymy jako potenciálních léčiv Alzheimerovy nemoci“. Hlavním řešitelem projektu je doc. Kamil Musílek, partnerem na University of St. Andrews je potom prof. Frank Gunn-Moore. Projekty COST jsou zaměřeny na rozšiřování spolupráce evropských partnerů z různých zemí EU. //

Molekuly z Hradce budou zachraňovat životy ve světě

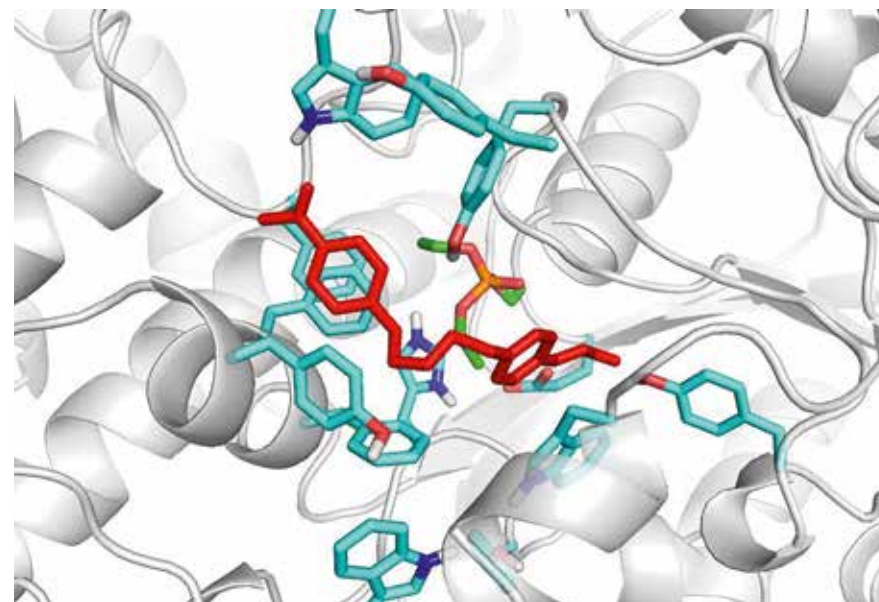
Karel Čáslava, komunikace a propagace UHK

Vizualizace molekulárního modelování – molekula připraveného antidota (červeně)

Vědci z Univerzity Hradec Králové uspěli v grantové soutěži Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy se svým projektem „Výzkum modifikovaných reaktivátorů cholinesteras pro léčbu intoxikací organofosforovými pesticidy“, což v laické řeči znamená vývoj protijedů, jež by měly pomáhat při otravě přípravky používanými v zemědělství k hubení drobných škůdců. Vedoucí vědeckého týmu doc. Kamil Musílek přitom výzkum opírá mimo jiné i o znalosti bojových chemických látek, které mají k pesticidům používaným v zemědělství velice blízko.

„V rámci projektu připravujeme nové chemické molekuly, které by mohly

v budoucnosti sloužit při otravách takzvanými organofosforovými sloučeninami,“ přibližuje hlavní myšlenku výzkumu vedoucí projektu doc. Musílek. Tyto sloučeniny se přitom běžně používají k hubení hmyzu v zemědělství a v průmyslu jako přísady ke zpomalení hoření či změkčovadla. Jedná se tedy o velmi rozšířené látky, které mohou mít toxické účinky jak na člověka, tak i na další teplokrevné živočichy. „Vím například, že veterináři na Hradecku řeší problémy se psy otrávenými pesticidy. Tímto směrem se ale zatím neubíráme, protože nemůžeme dělat mnoho témat najednou. Snažíme se dělat to, co umíme a známe, a vymýšlet věci, které fungují,“ vysvětluje dále doc. Musílek, který se

dostal k problematice pesticidů díky studiu bojových látek na Univerzitě obrany. Tomuto tématu se věnuje již od roku 2004.

Dosud používané protijedy (tzv. antidota) mají své nežádoucí účinky a také omezené spektrum působení. Hlavním úkolem výzkumníků v tomto projektu je proto chemická příprava nových antidot a hodnocení jejich kvality a čistoty. Připravené molekuly potom zasílají na Florida International University, kde je v rámci dlouhodobé spolupráce američtí kolegové testují a porovnávají s dosud používanými staršími druhy protijedů. Na základě výsledků získaných v USA tyto molekuly podstu-

pují další sérii testování zpět v Hradci Králové na Katedře chemie Přírodovědecké fakulty UHK pomocí takzvaného molekulárního modelování, které patří mezi nejmodernější techniky ke zjišťování působení malých molekul na enzymy nebo receptory v lidském organismu.

O tom, kdy bude nový protijed z hradeckých molekul připraven k použití, však vedoucí projektu doc. Musílek nechce spekulovat. „Tohle se odhadnout nedá, výzkum je dlouhodobý. Nicméně vyzkoumáme řadu molekul, které budou mít po důkladném ověření účinnosti potenciál stát se protijedy pro léčbu otrav pesticidy,“ uzavírá doc. Musílek. //

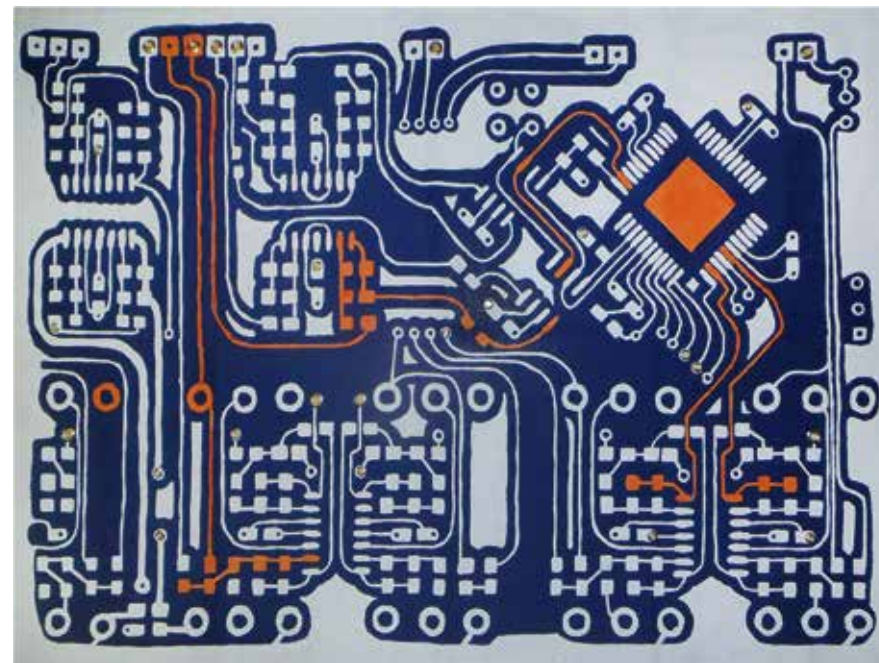
Textilní konfrontace II

Vlastimil Havlík, ředitel Textilního muzea v České Skalici a odborný asistent Katedry výtvarné kultury a textilní tvorby PdF UHK

Marie Vaňková: Ty a Já

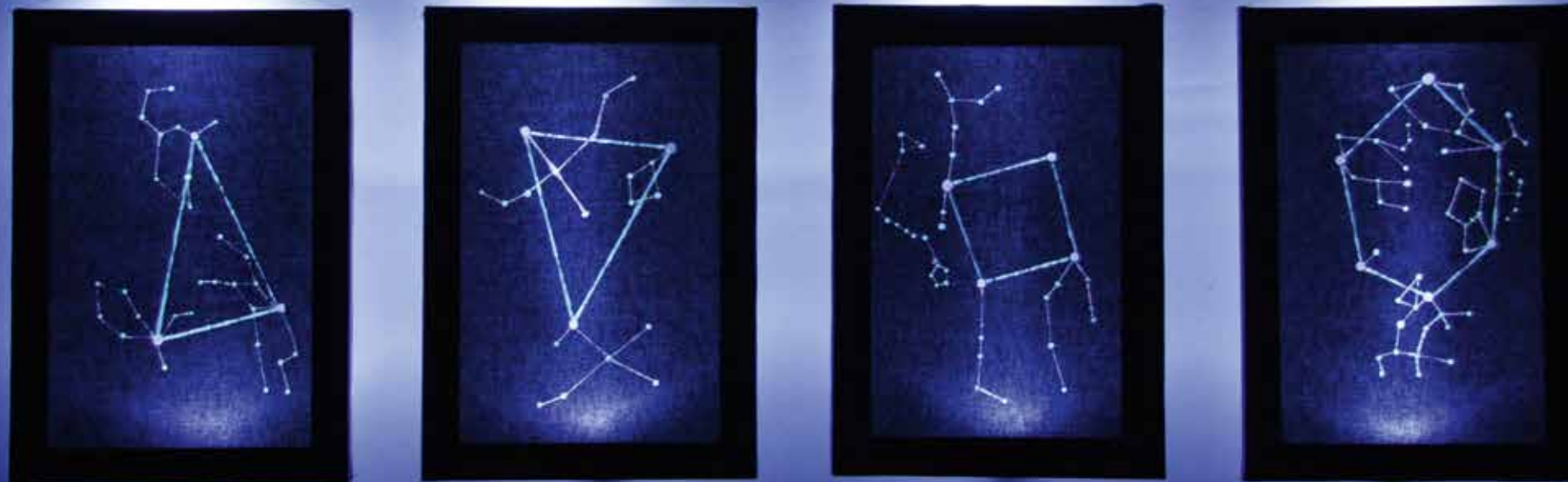
Kateřina Kvapilová:
Cesty energií

Od 6. června do 13. července 2014 patřila Galerie Kinský Nového zámku v Kostelci nad Orlicí pozoruhodným výsledkům tvorby pedagogů, studentů a absolventů Katedry výtvarné kultury a textilní tvorby Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové – Textilním konfrontacím.

Posláním Textilních konfrontací (první byly v Galerii Kinský uskutečněny v roce 2012) je nejenom prezentace, ale i konfrontace výsledků tvorby pedagogů, studentů a absolventů dvou na katedře akreditovaných bakalářských studijních oborů spjatých

s výtvarným zpracováním textilních materiálů. Prvním je obor Textilní tvorba a druhým Uměleckořemeslné textilní disciplíny. Textilní tvorba je zaměřena na výuku navrhování a tvorby oděvních a bytových textilií, oděvních doplňků, na tvorbu tapiserií, sedacího nábytku, textilních objektů, ale kupříkladu i miniatur. Uměleckořemeslné textilní disciplíny jsou orientovány na výuku tradičních textilních technik. Preferovány jsou paličkování a tkaní, pozornost je věnována rovněž síťování, uzlování, pletení na rámu a dalším předtkalcovským technikám, výšivce. Od akademického roku >

2010–2011 je součástí výuky studentů oboru také navrhování oděvů a oděvních součástí s využitím tradičních uměleckořemeslných textilních technik.

Doktorka Mária Hromadová, vedoucí katedry, vystavovala v Kostelci nad

Orlicí nápadité práce cyklu „Pokračování“, vytvořeného vrstvením prořezávaného vlizelínu, objekt „Z kola ven“, pro který použila plst a digitální tisky, unikátní ruční výšivky „Ze sbírky filatelisty“ a miniatury „Kódy“. Docentka Zuzana Hromadová, tajemnice katedry, byla na výstavě zastou-

pena triptychem s názvem „Trojjednost“, působivými kolážemi doplněnými kresbou, šitou krajkou nazvanou „Živel“ a experimentální technikou zpracovaným objektem „Linie“. Docentka Mária Fulková vystavovala ukázky ze souboru „Partitury“, práce vytvořené kresbami

a kolážemi na notovém papíru. Profesořka Marie Vaňková, akademická malířka, a Bc. Věra Prášilová se prezentovaly pozoruhodnými závěsnými krajkovými objekty a plošnými útvary z krajky, krajkovými miniaturami, Věra Prášilová navíc lněnými šaty a halenami s aplikovanou >

paličkovanou krajkou. Magistra umění Alice Rathouská vystavovala experimentální kolekci dámských oděvů a oděvních součástí vytvořených kombinací plsti a „lité krajky“, doc. Vlastimil Vodák, akademický malíř, vazebnou tapiserii s názvem „Leží, běží“ (obrázek na s. 38) a soubor drobných gobelínů kruhového formátu.

Studenti všech třech ročníků obou oborů, respektive jejich absolventi, byli v Kostelci nad Orlicí zastoupeni

klauzurními, semestrálními i bakalářskými pracemi. U prací, které byly vystaveny, je třeba vyzdvihnout kreativně ztvárněné, často originální nápady, vhodně zvolenou formu zpracování, jejich (na základě dokonalého osvojení si příslušné techniky) pečlivě, do nejmenších detailů vypracovanou výslednou podobu.

Bez zajímavosti nebyly u studentských a absolventských prací ani (někde více a jinde méně zjevně) patrné stopy vlivu, působení či příkladu pedagogů. Bylo zajímavé sledovat, jak je studenti akceptují, přejímají, do jaké míry se jimi nechávají ovlivňovat, jakým způsobem je uplatňují ve vlastní tvorbě, >

Aneta Houšková:
Cesta

Lucie Langrová:
Kaktus

přetavují do vlastních děl, nebo (naopak) zjišťovat, pozorovat, jak se vůči dílům svých pedagogů – mnohdy i vůči pracím spolužáků – prostřednictvím svých výtvorů vymezují, jak ve výstavních prostorech dochází k avizovaným textilním konfrontacím.

Vystavené práce působily ve svém celku – přes jejich různorodost tematickou, námětovou, žánrovou, přes různorodost materiálů, technik, kterými byly zpracovány – neobyčejně pozitivně. Je to bezpochyby dokladem toho, že jsou studenti pedagogicky vedeni k tomu, aby nejenom profesionálně zvládli příslušné techniky, příslušné „řemeslo“, ale zároveň přistupovali k zadaným semestrálním, klauzurním a bakalářským pracím tvůrčím způsobem, s originalitou, kreativně, netradičně, aby se nebáli experimentu. //

S olympionikem se nepotkáte každý den. Tuto výjimečnou příležitost měli ti, kteří se první jarní den sešli v pracovně děkana Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové docenta Janečka, aby se setkali s naší olympioničkou Evou Vrabcovou-Nývltovou. Hlavním cílem této schůzky bylo pográtulovat milé návštěvě k jejím letošním mimořádným sportovním výkonům včetně úspěšné reprezentace v běhu na lyžích na zimní olympiádě v Soči. Olympionička převzala z rukou děkana kromě jarní kytice tulipánů i mimořádné stipendium ve výši 10 000 Kč.

Evě není prostředí fakulty neznámé, studuje zde totiž obor Sportovní management na katedře rekreologie a cestovního ruchu. I přes neobyčejné časové vytížení by chtěla letos obhájit titul bakalář. Sama říká: „Skloubit studium a sport je velmi obtížný úkol, zvláště když bych chtěla zvládat obojí

Olympionička Eva Vrabcová-Nývltová na akademické půdě

Věra Palánová, komunikace a propagace FIM UHK

na 100 %. Naštěstí mi ale fakulta vychází vstříc, takže to není nemožné. Velice mi v tom pomáhá pan docent Komeščík, u kterého píši bakalářskou práci na téma Vliv vysokohorské přípravy na výkonnost vrcholové běžkyně na lyžích. Toto téma jsem si vybrala, protože se s tímto problémem potýkám skoro celou svoji kariéru, takže jsem spojila potřebné s užitečným. Výzkum prokázal, jak je třeba se ve výšce připravovat.“

Na lyže se Eva dostala ve dvou letech. Její táta byl lyžař, maminka ji podporovala svou neúnavnou účastí na trénincích. A Eva to „dotáhla“ až na olympiádu. Na tu poslední v Soči vzpomíná jen v dobrém. „Tyhle zážitky jsou naprosto jedinečné a nezapomenutelné. Na olympiádě se mi líbilo moc. Hodnotím ji jako nejlepší z těch, na kterých jsem byla. Bez kvalitního materiálního a servisního zabezpečení na špičkové úrovni bych ale nikdy větších

úspěchů nedosáhla. Ti, co se o mě starají, téměř nejsou vidět a přitom jsou nejdůležitější! Měla jsem s sebou 40 párů lyží. O ty se staral manžel Martin. Na přípravě lyží přímo na závod se podílel celý servisní tým – tj. 6 lidí.“ A v čem vidí Eva příčinu svých letošních úspěchů? „Letos se změnilo hodně věcí. Potkala jsem lidi, kteří mi věřili a udělali maximum pro to, abych byla dobrá. Hodně lidí už mi nevěřilo a tohle byl nový impuls. Pak se věci daly do pohybu a změnilo se téměř vše. Já, moje zvyklosti i moje myšlení a v neposlední řadě moje postava. Za to si všichni zaslouží veliký dík.“

Sama nejraději lyžuje v Krkonoších, a to zejména na Černé hoře a Horních Mísečkách. Na závěr dodává: „Lyžování je nádherný sport, i když velmi těžký. Nicméně projíždět se zasněženou krajinou a užívat si ten pocit... k nezaplacení. Určitě bych to doporučovala každému.“ //

„Jsem okouzlen tím, že studuji ve svobodné zemi,“ říká student z Nikaraguy

Lenka Kašparová, komunikace a propagace FF, a Věra Palánová, komunikace a propagace FIM

Kosmopolitní, cizojazyčná, „pestrobarevná“. I taková je Univerzita Hradec Králové. Stále více mladých lidí z nejrůznějších koutů světa přijíždí studovat do města, případně i do kampusu, na soutoku Labe s Orlicí. Nejvyšší zastoupení mají zahraniční studenti na zdejší filozofické fakultě a fakultě informatiky a managementu. Kromě Evropanů převážně ze Španělska, Turecka, Portugalska či Polska, kteří přijíždějí na semestrální či roční pobyty v rámci programu Erasmus, hostí hradecká alma mater také Latinoameričany, Afričany či Asijce.

Fakulta informatiky a managementu umožnila studium například třiačtyřiceti „Erasmákům“ a sedmadvaceti Tchajwancům. Kromě nich si ji oblíbili i studenti ze Saúdské Arábie, Jemenu, Tanzánie nebo Kazachstánu. Také osazenstvo Filozofické fakulty UHK se rok co rok rozrůstá o čím dál vyšší počet cizinců. Zatímco v předchozím akademickém roce nastoupilo jedenáct studentů ze zemí EU a tři z Latinské Ameriky, v akademickém roce 2013/2014 se sem již sjela rovná desítkta Afričanů a Latinoameričanů a stejný počet Evropanů.

Několik z nich zhodnotilo své zkušenosti s pobytem a studiem v srdci „starého kontinentu“ a lze říct, že i když vše není jejich optikou jen růžové, svého rozhodnutí studovat zde rozhodně nelitují. A to i přes fakt, že před svým příjezdem o Česku příliš nevěděli.

„Měla jsem jen velmi mlhavou představu o této zemi, ale zároveň také velká očekávání,“ prozrazuje sympatická Venezuelanka Sarah, studující v Hradci politologii. Zato Mundere ze Rwandy znal Československo a domníval se, že je součástí Ruska.

Následný střet s realitou byl pro studenty příjemným překvapením. *„Z médií jsem měl dojem, že Česká republika je země, kde se jen pije pivo, a tak jsem si myslel, že to bude nudná země bez historie, spjatá dějinně pouze s Ruskem >*

a Německem. Nyní jsem okouzlen tím, že je to svobodný stát s bohatou minulostí,“ upozorňuje Silvio z nikaragujského Leónu. Až do Latinské Ameriky doletěla také sláva pražského orloje a moravského vína.

Adaptace na místní prostředí nebyla pro žádného z „exotických“ studentů, až na Etiopana Alemata, který s ní podle svých slov neměl nejmenší problém, jednoduchá. Dočasní obyvatelé Hradce Králové naráželi zejména na rezervovanost těch místních. „Češi jsou individualisté, jsou chladní a nekomunikativní. My v Latinské Americe jsme přátelštější a rádi se družíme,“ vysvětluje své rozčarování Xochilt z Nikaraguy. Naopak sličná Ghaňanka Leticia byla šokovaná, když si k ní v autobuse místní cestující přisedl přesto, že slyšela zvěsti, že nikdo nechce být blízko černocho.

Problém představovala taktéž jazyková bariéra, a to i při komunikaci s lékaři v nemocnici. Velmi kladně naopak mezinárodní studenti hodnotí propracovanou síť hromadné dopravy, která se prý ani náznakem nepodobá chaosu, na který jsou zvyklí doma. Také ohleduplnost řidičů, kteří dávají přednost chodcům na přechodu, je pro ně takřka nepochopitelná. „Líbí se mi, jak zdejší obyvatelé pečují o životní prostředí. Jsou velmi vzdělaní v tomto ohledu,“ doplňuje svůj další poznatek nadějný student práva a sociálních věd Silvio.

Odlišnosti nacházeli studenti i v samotné výuce. „Forma vzdělávání je velmi odlišná, více zohledňuje individuální potřeby studentů. Oceňuji možnost osobního kontaktu s vyučujícím,“ hodnotí rozdíly českého a rwandského vysokoškolského systému student Mundere. Latinskoameričtí studenti oceňují také vyspělou úroveň počítačové techniky, vybavenost učeben a to, že měli tu čest setkat se díky svému působení na Filozofické fakultě Univerzity Hradec Králové

s mnoha českými i zahraničními odborníky.

Zahraniční studenti z fakulty informatiky a managementu si zase pochvalují, že jejich čeští spolužáci jsou přátelštější, spolupracují a jsou ochotní jim pomoci.

Nejen studiem však živ je mladý člověk. Studenti ze všech koutů světa se shodují, že si nejvíce oblíbili české pivo, bramboráky a trdelník. Studentu

z Nikaraguy zachutnala hovězí polévka, ghanská historička se zamílovala do českého chleba. „Mám ráda českou kuchyni. Ze všeho nejraději si dávám guláš, smažený sýr a knedlíky. Moc mi chutnal také tradiční český vánoční pokrm,“ vyzdvihuje lahůdky národní gastronomie Sarah, která ve svém volném čase cestovala po republice a bavila se s přáteli. Afričtí studenti z Fakulty informatiky a managementu UHK zase sportovali a chodili na večírky. >

Každý si zkrátka užíval život zahraničního studenta svým způsobem. Většina z nich po složení zkoušek v letním semestru Univerzitu Hradec Králové opustí. Všichni se však shodují, že se ze vzpomínek na zdejší studium budou těšit ještě řadu let. Říkají, že nikdy nezapomenou na své oblíbené vyučující, ani na referentky ze zahraničního oddělení, které jim pomáhaly se všemožnými těžkostmi. Munderemu učarovalo české pivo. Xochilt zase uchvátila krása lesů kolem Hradce, které nazývá svým druhým domovem.

Ghaňanka Leticia bude vzpomínat na tiché, poklidné a hygienické prostředí i na svou milou přítelkyni, jíž přezdívá Květina. Podobně se vyjádřila i její kolegyně ze studií na Filozofické fakultě UHK Sarah. „*Bude se mi stýskat po pocitu naprostého klidu a míru města, po pocitu štěstí, když jdete po ulici a máte dojem bezpečí. Také místní úroveň občanské vybavenosti budu postrádat, jelikož v mé rodné Venezuele vládne poslední měsíce ekonomická a politická krize,*“ říká závěrem studentka. //

Medailonky studentů

Silvio Leonel Balmaceda Osejo

23 let, Nikaragua

Filozofická fakulta

Domovská univerzita a studijní obor: Unan-Leon University, výměnný program

Jazykové schopnosti: španělština, angličtina

Zájmy: studium imigračního práva evropských zemí, práce pro českou organizaci Člověk v tísni, poznávání místní kultury a tradic

Xochilt Anielka Vanegas Cisneros

25 let, Nikaragua

Filozofická fakulta

Domovská univerzita a studijní obor: Unan-Leon University, výměnný program

Jazykové schopnosti: španělština, angličtina, základy češtiny

Zájmy: čtení, jízda na kole, jízda na in-line bruslích

Leticia Karikari

24 let, Ghana

Filozofická fakulta

Domovská univerzita a studijní obor: University of Ghana, klasická historie a civilizační studia

Jazykové schopnosti: angličtina a twi

Zájmy: čtení, sledování filmů, zábava s přáteli

Sarah Esther Rimer Labarca

23 let, Venezuela

Filozofická fakulta

Domovská univerzita a studijní obor: Universidad de los Andes, politologie

Jazykové schopnosti: španělština, angličtina

Zájmy: čtení, zpěv, cestování

Mundere Leandre

29 let, Rwanda

Fakulta informatiky a managementu

Domovská univerzita a studijní obor:

Kigali Institute of Education (University of Rwanda), Computer Sciences with Education

Jazykové schopnosti: kinyarwanda, francouzština, angličtina, základy češtiny

Zájmy: psaní blogů, filmy, hraní her

Aleamat Gebru

26 let, Etiopie

Fakulta informatiky a managementu

Domovská univerzita a studijní obor:

Mekelle Institute of Technology

Jazykové schopnosti: tigringa, angličtina, amharic

Zájmy: plavání

Mladí politologové odhalili, že na Ghaňany se musí přes Petra Čecha

Jakub Novák, student bakalářského stupně studia studijního oboru Politologie na Katedře politologie FF UHK

Silný zápach, mnohastupňový teplotní rozdíl, neuvěřitelně vlhký vzduch, opečené ruce i obličeje, nekonečně dlouhá vojenská prohlídka a již v letištní hale také první pozvracená spolužačka. To je jen několik nejvýraznějších dojmů, které si všichni vybavíme při vzpomínce na naše přistání v hlavním ghanském městě Akkra.

Bylo devět studentů plus dva vyučující a jako mnoho kolegů z Katedry politologie Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové před námi jsme se i my na přelomu března a dubna 2014 vydali vstříc dobrodružstvím „černého kontinentu“, tedy na krátkodobý studijní výjezd do subsaharské Ghany. Byli jsme zkrátka noví lidé s novými očekáváními, kteří si po dvoutýdenním putování odváželi mnoho nepřekonatelných zážitků z cest. A já obzvláště.

Hned v letištní hale nás přivítal vystavený nový model Škody Roomster, který jsme však za celou dobu pobytu u nikoho neviděli. Namísto toho jsme se setkávali s vozy, které by u nás neprošly státní technickou kontrolou ani v případě, že jste sám vlastníkem STK, která kontrolu provádí. Přestože jsme ze začátku měli neuvěřitelný strach do podobných vozů, které se v Ghaně využívají jako taxi, nasednout, postupem času – když už pud sebezáchovy oslabil – jsme se dokonce bavili jízdou v nich a trumfovali se tím, kdo jel horším exemplářem. Skromně si troufnu tvrdit, že jsem vyhrál – řidičem jsem byl

totiž jednou vyzván k tomu, abych si držel dveře, že občas za jízdy vypadnou. K tomu naštěstí nedošlo!

Z mých prvních řádků by se mohlo Evropanovi zdát, že Afrika je „zaplivaným“ kontinentem, který nezasluhuje naší pozornosti a který je, jak Marx tvrdil o Jižní Americe, primitivní. Všichni jsme se ovšem přesvědčili, že opak je pravdou. Technologicky za námi Afrika a její státy včetně Ghany bezpochyby zaostávají. Zkušenost s Ghaňany je ale nezapomenutelná a lidsky velice příjemná. Obyvatelé jsou přátelští, velmi milí a laskaví. Nic zde není problém, a přestože si třeba počkáte – čekání na vše bylo úmorné a nekonečné, hláškou „It's coming!“ totiž běh událostí ani v Ghaně nezrychlili – vše se vždy opravdu vyřeší, opraví a sežene.

Ostatně, kde se Vám stane, aby majitel restaurace v případě, že mu dojde Fanta, vyběhl na ulici a začal jí shánět, abyste ji opravdu mohli ke svému jídlu dostat? Snad ještě víc pak pro Vás udělají obyvatelé Ghany v případě, že jim sdělíte, >

že jste z Česka. Vítězství Ghany nad Českem na mistrovství světa ve fotbale v roce 2006 totiž znamená pro Ghaňany tolik jako pro nás Nagano. Toho si ostatně všiml i spolužák Martin Schmiedel, který v Ghaně studuje. Podle něho uděláte místním upřímnou radost tím, když s nimi prohodíte pár slov na adresu bílého bratra Petra Čecha, kterého zná v Ghaně – zemi, která fotbalem žije – úplně každý.

Kromě hlavního města jsme navštívili i další historické a jinak významné destinace, jako je například severské město Kumasi, které je známé jako místo nejvyšší koncentrace zástupců kmene Ašantů. Pro mě se pak stala Akkra nezapomenutelnou především tím, že jsem zde strávil nejdelší noc ve svém životě. Byl jsem totiž hospitalizován v místní nemocnici. Později jsem se dozvěděl, že se mí kolegové dokonce vsázeli, jestli pobyt v ghanském „špitále“ přežiji.

Dalším unikátem země je největší uměle vybudované jezero na světě, a to přehrada Volta, která vyrábí elektrickou energii pro Ghanu a zásobuje jí také

Togo a Benin. Mezi další města, která jsme měli možnost navštívit, patřilo i historicky významné Cape Coast. Právě Cape Coast Castle sloužilo v dobách kolonizace jako překladiště otroků, a je tak smutnou připomínkou zvěrstev, kterých se Evropané na Africe a jejím obyvatelstvu dopustili.

Po návštěvě památek, tržišť, ve kterých máte pocit, že pro tisíce podání ruky cizímu člověku prostě musíte něco chytit, partnerské katedry politologie na University of Ghana a dalších míst jsme se vždy rádi vraceli na klimatizovaný pokoj s vychlazenou vodou, kterou by Evropan v Ghaně měl pít zásadně kolkovanou. Z národního parku v Mole si mnozí z nás odvezli fotku se slonem. A ti, kteří nestihli slona, mají zase na památku obrázek s nějakou zdejší krasavicí či hezkým místním obyvatelem. Příjemným překvapením společným pro nás všechny byla ochutnávka místního piva Club, které svou chutí často převyšovalo kvality průměrných českých značek.

Odborná exkurze v Ghaně mě osobně utvrdila v nutnosti existence odborných pracovišť zaměřených na toto teritorium, jako je právě Katedra politologie FF UHK, kde studenti magisterského a doktorského stupně studia mohou afrikanistiku studovat. Podobné výjezdy jsou pak skvělým pomocníkem v poznání Afriky na vlastní kůži, které je mnohonásobně lepší než se kontinentu učit ze školních lavic a učebnic. //

Kanada očima přírodovědců

Studenti Katedry biologie PFF UHK

Když se řekne „Kanada“, většině lidí přijde na mysl zima a lední hokej. Mně se při vzpomínce na tuhle obrovskou zemi za velkou louží vybaví panenská příroda, ochota, vlídnost a úsměv lidí, kteří jsou ochotni Vám vždy pomoci. Pokud si k tomu připočtu ještě tu možnost studovat na University of Alberta, můžeme hovořit o báječné stáži, kterou jsme absolvovali na podzim loňského roku.

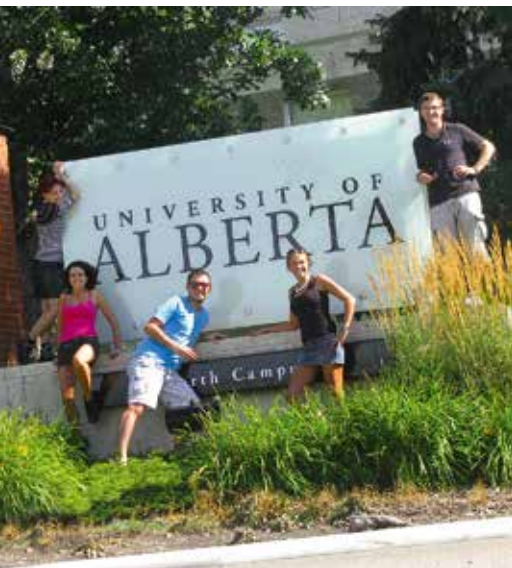
Skupinka lidí, která se spolu částečně neznala, nasedla v září do letadla a odjela, tak trochu, do neznáma. Prvotní strach a nervozitu vystřídala pohoda a milé přijetí osob, a to nejen

v místě bydliště, ale i na univerzitě. Stáž v nás zanechala spoustu zážitků, zkušeností, nových informací, vědomostí a silných přátelství.

Pokud porovnáme University of Alberta a UHK po stránce výuky biologie, nemusí se naše fakulta a katedra za nic stydět. Myslím, že si kantoři z „U of A“ ještě dlouho budou klást otázku, jak to, že studenti z tak malé univerzity v Čechách mají při přednáškách věčně ruce nahoře a je radost s nimi diskutovat.

Studium na University of Alberta zní jako pohádka. Nám se tento sen změnil ve skutečnost. >

Andrea Berková, studentka doktorského studijního oboru ICT ve vzdělávání:

Konečně jsem tu – v javorové Kanadě! Zapnula jsem topení, hodila kufr pod postel. Hned z prvních dojmů jsem získala podezření, které se později potvrdilo, že Kanadáné jsou nebyvale přátelští a milí lidé. Třeba hned taxikář na letišti. Nahlásili jsme mu špatnou adresu, provedl nás přes půl města a nejen že si nevezal navíc ani dolar, ale dokonce nás nehodlal opustit, dokud se neujistil, že jsme na správném místě. První dojmy byly báječné. Lidé na ulicích se na nás stále usmívali. V samoobsluze se ptali, jak se máme, odkud jsme, a vypadalo to, že setkání s námi pro ně bylo velkým zážitkem. Byli jsme

plni očekávání, co přinesou příští dny, hodiny, minuty....

Možnost poznat způsob života byla tím větší, že jsme si našli ubytování v rodinách, všichni cca 40 minut pěšky od University of Alberta. Naše „domácí“ jsme si záhy zamilovali, chodili jsme společně do divadel, na koncerty a rodinné oslavy. Zažili jsme s nimi náš první Thanksgiving a Halloween. Vtipné bylo, že mladší generace se divila, že v Evropě Thanksgiving neslavíme. Oslavy se konaly i ve jménu české kuchyně. Kanadáné jsou dobří společníci, bezvýhradně chválili vše, co bylo na talíři i ve skleničkách. Mezi naše aktivity patřily také návštěvy muzeí a univerzitních herbárií. Nádherné byly výlety do vzdálených Skalistých hor.

Záhy po našem přiletu jsme vyrazili do univerzitního kampusu. Přesto, že jsme nebyli oficiálními studenty University of Alberta, dostalo se nám vřelého přijetí a vstřícného přístupu ze strany zdejších akademických pracovníků i studentů. S angličtinou jsme myslím neměli větší problémy. Jediným skutečným problémem byl fakt, že jsme nezískali Onecard (tamější ISIC). Kvůli tomu jsme si museli každý den zařizovat Day pass (jednodenní heslo) pro přístup k počítačům v knihovně, do databází, pro možnost tisku. Přesto jsme bez problému navštěvovali přednášky a plně jsme se zapojili do práce jed-

notlivých kateder. Pro mne to byla katedra matematických a statistických věd. Naše šestičlenná skupina sem byla vyslána na dvou až tříměsíční studijní pobyty na základě smlouvy mezi fakultou přírodních věd Albertské univerzity a naší PřF UHK.

Na katedře matematických a statistických věd nás přivítali s otevřenou náručí. Vedoucí katedry prof. Pianzola nám chtěl hned přidělit kancelář, abychom nemuseli přenášet skriptu po kampusu a měli kde studovat. S prof. Pianzolou jsme mj. otevřeli otázku možnosti studia našich studentů na jejich katedře. Sdělil nám, že zdejší Mgr. (Master) a Ph.D. studenti nedělají přijímací zkoušky, ale musí předložit minimálně 3 doporučující dopisy a podrobnou esej o jejich zamýšlené budoucí práci. Když jsme se zajímali o finance, vysvětlil nám, že graduate students tu sice platí školné, ale vydělávají si výukou seminářů (labs) a v létě dostávají finanční podporu od školitelů. Vtipkoval, že na život na vysoké noze to není, ale přežít se prý dá. Měli jsme pocit, že by české studenty v budoucích letech na katedře vítali, a dokonce uvažují o tom, že některý z jejich akademických pracovníků navštíví naši fakultu.

Graduate students se na katedře schází k mnoha kulturním aktivitám, např. movie night, karaoke night, kos-

týmní a dýňová soutěž na Halloween. V soutěži ve vykrajování dýní se naší české skupině podařilo získat druhé místo. Těchto aktivit jsme se vždy rádi účastnili, měli jsme tak možnost poznat zdejší studenty, jejichž národnostní složení bylo velmi pestré – na katedře studují i pracují lidé z Číny, Ruska, Íránu, Švýcarska, Ukrajiny, Slovenska, Německa, Polska ... V minulosti zde působili také čeští matematici, např. prof. Ziezler nebo několik začínajících matematiků, kteří sem přijeli „na zkušenou“ na postdoktorskou pozici.

Výuka probíhá v přátelském duchu a trvá vždy pouze 50 minut, a to cvičení i přednášky. Téměř každý předmět se vyučuje denně. Konzultace >

probíhají mnohem neformálněji, studenti chodí přirozeně do kanceláří profesorů. Všichni učitelé mají v kancelářích tabule, takže jsme byli svědky hned několika konzultací, které vypadaly spíše jako seminář. Studenti se ptají učitelů bez obav na cokoli, pravidelně dostávají domácí úkoly a často musejí odevzdávat vypracované příklady. Měli jsme pocit, že studenty kurzy opravdu zajímají, neustále se na něco ptali. Mým nejoblíbenějším dnem bylo pondělí, kdy se na katedře konalo tzv. graduate colloquium pro graduate students. V těchto hodinách studenti Mgr., Ph.D., případně postdoktorandi představovali svůj výzkum, který nás obvykle velmi zaujal.

Aby byl obraz našeho kanadského dobrodružství komplexnější, seznamte se s postřehy mých společníků:

„I přestože jsme nebyli všichni v doktorském studiu, mohli jsme navštěvovat přednášky a zábavné večery určené pro doktorandy.“

Marie Březinová, studentka Přírodovědecké fakulty UHK – obory Matematika a Francouzský jazyk se zaměřením na vzdělávání.

„Díky přístupu do knihovny, do databází univerzity, a zejména do herbářových sbírek jsem mohla pracovat na svém výzkumu. Na katedře botaniky

jsme si mohli vybírat z široké škály nabízených předmětů a také jsme se účastnili terénních cvičení.

Zuzana Kozelková, studentka Přírodovědecké fakulty UHK – obor Aplikovaná biologie a ekologie.

„Osobně jsem trávil i čas v knihovně a studoval v tamních databázích. Dalším přínosem byla pro mě konzultace s akademickými pracovníky univerzity nebo jen pozorování toho, jak skutečné konzultace studentů s učiteli probíhají. Využívali tuto možnost velmi často a učitelé na to byli patřičně vybaveni. Za zmínku jistě stojí povaha Kanadčanů obecně i konkrétně akademických pracovníků naší univerzity. Byli jsme nesmírně překvapeni, jak vstřícní k nám byli a jak hodně se nám věnovali. Dokonce se o nás zajímal i vedoucí naší katedry, která je nesčetně větší než klasické české katedry, a setkání s ním bylo taktéž čestnou záležitostí.“

Jiří Jína, student Přírodovědecké fakulty UHK – oboru Učitelství matematiky a ZSV pro střední školy.

Odborná stáž naprosto předčila moje očekávání. Měli jsme možnost navštěvovat přednášky z matematiky, ale účastnil jsem se i hodin anglické literatury, abych zlepšil své jazykové dovednosti. Díky univerzitní knihovně a databázi jsem mohl pracovat na své bakalářské práci.

Mario Bumbera, student Přírodovědecké fakulty – oboru Finanční a pojišťovací matematika. //

Nový profesor UHK prof. dr. hab. Jaroslav Lipowski

Dne 27. března 2014 podepsal prezident Polské republiky profesorský dekret v oboru Humanitní vědy Jaroslavu Lipowskému, pracovníku Katedry českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové.

Profesor Jaroslav Lipowski se narodil v roce 1962 v oblasti Těšínského Slezska, což bylo velmi významné pro jeho další lingvistický vývoj. Tato multidialektová oblast a oblast, kde se stýká český jazyk s polštinou a slovenštinou, mu umožnil pozorovat první jazykové rozdíly mezi těmito jazyky (své první badatelské pokusy si nahrával a později je využil pro svou diplomovou práci a ve své první monografii „Roz widzieli straśnie log-

nie ku Ciantoryi“ (Vratislav 1992), v níž svoje rodné nářečí analyzoval ve všech jazykových plánech).

Disertační práci, která byla zaměřena na těšínskou antroponymii, přetransformoval do své další monografie „Nazwiska jabłonkowskie pod koniec XVII wieku“ (Vratislav 1997).

Třetí kniha prof. Lipowského do jeho vědeckých kompetencí zapojila i třetí západoslovanský jazyk, a to slovenštinu. Jedná se o habilitační monografii „Konvergence a divergence češtiny a slovenštiny v československém státě“ (Vratislav 2005), která sleduje vnitřní tendence a zevní zásahy do oboustranných vztahů těchto jazyků v průběhu více než stoletého vývoje jejich vzájemného kontaktu. Lze pozorovat, že práce na této knize otevřela další prostory vědeckého zájmu profesora Lipowského, a sice zájem o jazykovou politiku, to znamená vztah státní vlády k jazyku, regulace jazyka metodou předpisů nebo usnesení, veškeré zásahy do jazyka zvenčí.

V posledních letech se věnuje mj. problematice semikomunikace mezi uživateli západoslovanských jazyků >

(češtinu, polštinu a slovenštinu ovládá na úrovni rodilého mluvčího), problémů doposud neprozkoumaných; o semikomunikaci ve slovanských jazycích existují jen strohé a neucelené příspěvky (na rozdíl od nepoměrně lépe zpracované problematiky jazykových interferencí). Pozornost profesora Lipowského se v jeho vědecké dráze ubírá také k fonetice, jeho sluchová vnímavost a citlivost na artikulační nuance, kterou v sobě objevil už v dětství, vyústila v publikaci páté knihy pod názvem „Operativní fonetika slovenčiny, češtiny a polštiny“ (Vratislav 2011), ve které se autor snaží o srovnání fonetiky těchto tří jazyků zcela novým způsobem: pomocí lingvistických nástrojů srovnává zvukovou stránku tří západoslovanských jazyků, a to operativní metodou. Operativní fonetikou rozumí Jaroslav Lipowski takový směr výzkumu, který aplikuje metody deskriptivní fonetiky, ale upřednost-

ňuje ty její prvky, které jsou nápadné (srov. Trudgillův termín salience) z hlediska sluchové percepce uživatelů druhého jazyka. Takováto metoda popisu a srovnání fonetiky může být nápomocná při výuce fonetiky mateřského (českého) jazyka. Podle oponentů této knihy se aplikace této metody zdařila, každý nový postup však vždy vyvolává připomínky a podněcuje polemiku. Podle profesora Lipowského by se takovým „operativním“ způsobem mohly srovnávat i jiné úrovně jazykového projevu v příbuzných jazycích, a to morfolgie, syntax a stylistika, a vedlo by to k metodě popisování a oceňování semikomunikačních schopností příbuzných jazyků, schopností zvláště na poli parole. Vědecké zkoumání této oblasti může být užitečné a zajímavé v moderní době, v době integračních úsilí na jedné straně a obav před převalem angličtiny či jiné lingua franca na straně druhé. //

Nový docent UHK doc. Ing. Filip Malý, Ph.D.

Rektor Univerzity Hradec Králové profesor Josef Hynek jmenoval k 1. březnu 2014 Ing. Filipa Malého, Ph.D., docentem pro obor Systémové inženýrství a informatika, a to na základě návrhu Vědecké rady Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové. Jmenovaný úspěšně obhájil na Fakultě informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové habilitační práci

„Architektura m klient m klient server“. Docent Malý se dlouhodobě věnuje problematice vývoje softwaru, principům objektového přístupu, modelování a programování, dále softwarovým architektuám a mobilním systémům a technologiím.

Dle vyjádření profesorky Hany Skalské z Katedry informatiky a kvantitativních metod FIM UHK, >

kde docent Malý působí a jehož katedra odborně vychovala, její kolega na svůj talent upozornil již bakalářskou prací a později také diplomovou, disertační i habilitační, jejichž výsledky také publikoval. Zajímá se o uplatňování a rozvoj novinek svého oboru nejen z pohledu své specializace na objektové a systémové programování a mobilní aplikace. Rád předává svoje znalosti studentům zejména prostřednictvím individuálního působení, obětavým

a trpělivým přístupem i radami při vedení velké řady bakalářských a diplomových prací. Ke cti studentů katedry profesorka Skalská zmínila, že přes svoji náročnost je doc. Malý jako vedoucí závěrečných prací velmi vyhledávaným pedagogem, na jeho pracovním stole se nahromadí vždy množství prací připravených k obhospodářství. Vede studenty nejen odborně, ale také svým přístupem k překonávání obtíží, které jsou s využíváním moderních technologií spojeny.

K oboru svého zájmu doc. Malý uvádí: „Vždy jsem se zaměřoval spíše na programovací jazyky a obecně i na modelování. Ale s vývojem informačních technologií a také i rozvojem internetu se postupně odkrýval rostoucí potenciál mobilních technologií. Výhodou dnešních mobilních telefonů je to, že jsou tzv. chytré, a trůfám si tvrdit, že i všudypřítomné. Téměř každý z nás mobilní telefon vlastní a většinou právě ten chytrý. A takový telefon je v pravém slova smyslu skutečným osobním počítačem, který nosíme stále u sebe. Vidím v tom obrovský potenciál. Stačí si uvědomit, jak masivně a rychle se chytré telefony rozšířily. Má to však i svá negativa například v podobě vzniku nezděravých závislostí na těchto technologiích. Protože mne vždy bavilo programování, začal jsem se zajímat o to, jak je možno vyrábět aplikace i pro mobilní zařízení. Takže se dá říci, že můj zájem vzešel asi ze zvědavosti, jak se programuje pro mobilní telefony.“ //

Nový docent UHK doc. RNDr. Pavel Pražák, Ph.D.

Rektor Univerzity Hradec Králové profesor Josef Hynek jmenoval k 1. březnu 2014 RNDr. Pavla Pražáka, Ph.D., docentem pro obor Systémové inženýrství a informatika, a to na základě návrhu Vědecké rady Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové. Jmenovaný úspěšně obhájil na Fakultě informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové habilitační práci „Diskrétní dynamické systémy v ekonomii“. Před vědeckou radou FIM

UHK přednesl přednášku „Modelování a simulace v ekonomii a managementu“, ve které se soustředil na možnosti využití obecného konceptu dynamického systému při modelování hospodářských cyklů, ekonomického růstu nebo difúzi nového výrobku na trhu. Ukázal, že řadu společenských problémů lze charakterizovat pomocí metod systémové dynamiky a v případě, že model vede na nelineární úlohu, je třeba použít numerické metody nebo vhodný software. >

Docent Pražák se dlouhodobě věnuje problematice popisu, modelování a simulace dynamických procesů. Soustředí se jak na jevy, které se odehrávají v čase spojitě, tak na jevy, které se odehrávají v diskrétních časových okamžicích, a zdůrazňuje jejich význam v sociálně-ekonomických vědách. Těmto problémům se věnoval i jako spoluřešitel výzkumného projektu GAČR Rozvoj nestandardních optimalizačních metod a jejich aplikace v ekonomii a managementu (2009–2013). Je autorem monografie „Diferenční rovnice s aplikacemi v ekonomii“ (2013), která se stala podkladem pro jeho habilitační práci a ve které prezentuje možnosti, jak lze popsat dynamické jevy a optimální procesy odehrávající se v diskrétním čase. Zároveň si je vědom, že matematické modely mají v sociálně-ekonomických vědách velmi omezenou platnost, protože mají často agregátní povahu a jejich předpoklady se v reálných jevech ověřují problematicky. Takové modely pak nelze použít pro přímou předpověď budoucího vývoje vybraných ekonomických systémů, ale spíše mohou sloužit pro jejich kvalitativní popis a studium typického chování. I když mají matematické modely ekonomických systémů své nedostatky, považuje je za užitečné, neboť jsou-li správně pochopeny nebo aplikovány, mohou zabránit různým spekulacím, a vedou-li ke špatným předpovědím, odhalují nepravdivé

předpoklady. Modely tak představují možnost, jak lze testovat správnost předpokladů ekonomických teorií, případně mohou zabránit vzniku nepřesného poznání.

Jako vedoucí Katedry informatiky a kvantitativních metod FIM UHK se snaží skloubit rozdílné odborné zájmy a zaměření členů katedry a přál by si objevit takový problém, na kterém by spolupracovali společně. Ve své pedagogické práci se soustřeďuje na výuku matematiky pro studenty bakalářských oborů informatiky, podílí se i na výuce numerické a výpočtové matematiky pro studenty magisterského studia. Problémům výuky matematiky se věnoval i při koordinaci řady aktivit řešitelského týmu projektu ESF Inovace výuky matematiky v technickém a ekonomickém vzdělání s cílem snížení studijní neúspěšnosti (2010–2013).

I když dynamické jevy pozoruje všude kolem sebe, je si vědom omezených možností našich předpovědí budoucího vývoje. Nestačí se přitom divit, jak rychlá a často překvapivá je dynamika růstu a rozvoje jeho dcery.

V budoucnu se chce zaměřit rovněž na další problémy, které souvisí s popisem sociálně-ekonomických jevů odehrávajících se v čase, a to především na stochastické dynamické úlohy. //

ZPRAVODAJ UHK – informační zpravodaj Univerzity Hradec Králové,

vychází zpravidla čtyřikrát ročně. Zapsán do evidence periodického tisku pod číslem MK ČR E 15365. Tuto číslo vyšlu v září 2014. Elektronické vydání a archiv starších čísel na adrese: www.uhk.cz/uhk/zpravodaj. Uzávěrka příštího čísla je 15. listopadu 2014. Příspěvky zasílejte elektronickou poštou na adresu zpravodaj@uhk.cz. Redakční rada si vyhrazuje právo na krácení textů.

Redakční rada: dr. Ondřej Tikovský (šéfredaktor), Karel Čáslava, B.A., doc. Iva Jedličková, Mgr. Lenka Kašparová, doc. Jana Ondráková, Ing. Věra Palánová, dr. Václav Víška. Jazyková korektura: doc. Vladimír Kobližek.

Fotografie: archiv Zpravodaje UHK a autorů článků (s. 23, 25, 32–38, 38, 46–48, 49–51), Karel Čáslava (13–15, 27–28, 40–45) a Vladimír Mlynářčík (3–9)

Do čísla přispěli: dr. Ondřej Tikovský (kancléř UHK), Ing. Věra Palánová (děkanát FIM UHK), dr. Václav Víška (proděkan PdF UHK), Mgr. Lenka Kašparová (děkanát FF UHK), doc. František Vaníček (Hudební katedra PdF UHK), doc. Iva Jedličková (děkanát PdF UHK), Nadace Depositum bonum, doc. Pavel Pražák (Katedra informatiky a kvantitativních metod FIM UHK), Karel Čáslava, B.A. (rektorát UHK), Jakub Novák (student politologie FF UHK), Andrea Berková (doktorandka PdF UHK), prof. Jaroslav Lipowski (Katedra českého jazyka a literatury PdF UHK), doc. Filip Malý (Katedra informatiky a kvantitativních metod FIM UHK).

Grafická koncepce: MgA. Jiří Toman a MgA. Michal Kukačka.

Autor obálky: MgA. Jiří Toman.

Sazba a tisk: Astron Group, a.s., Praha.

Náklad: 700 ks.

